

гарантій, бюджетних кредитів на умовах повернення, платності та терміновості.

Значна роль повинна відводитися проведенню комплексу заходів у фінансово-кредитній сфері, особливо щодо відновлення довіри населення до держави, для залучення особистих заощаджень населення через ефективну кредитну систему для середньострокового та довгострокового кредитування інвестиційних проектів.

Одне з найголовніших питань, яке сьогодні стоїть перед багатьма територіальними громадами - сільськогосподарське виробництво. Тому дуже важливо, щоби територіальні громади звернули увагу на те, як підтримати місцевий бізнес, розвивати місцеві виробництва, переробку, як залучати громадян до цієї роботи, допомагати їм, щоби зміцнити продовольчу безпеку[4].

Список використаної літератури

1. Бурковська А. В., Бурковська А. І. Інвестиційне забезпечення продовольчої безпеки України: проблеми та перспективи // Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні : матеріали IV міжнар. науково-практичної конференції 12 березня 2021 року : збірник наукових праць. Вінниця: ВНТУ, 2021. С. 342-344.

2. Минів Р. М., Мокрицька Г. М. Інвестиційне забезпечення ефективного розвитку підприємств АПК Львівської області. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького*. Львів, 2020. Т.22. №96 «Економічні науки». С.28-34.

3. Мацибора Т. В. Інвестиційне забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2019. № 2. С. 66 — 72.

4. Продовольча безпека громад під час війни: ключові тези. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15247/>

Надеїна А.В.,

здобувач вищої освіти спеціальності

281 «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: **Хилько І.І.,**

старший викладач кафедри економічної

кібернетики і математичного моделювання,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Важливим елементом державної системи управління та регулювання національної економіки будь-якої розвиненої країни є макроекономічне прогнозування. Першими прообразами макроекономічних прогнозів були

розробки державних бюджетів на наступний рік. Методи складання цих бюджетів аж до першої половини ХІХ ст. мали у своїй основі експертні судження. Також прогнозування (переважно кореляційні дослідження) було інструментом «передбачення» змін економічної кон'юнктури. З часом прогнозування національної економіки суттєво розширилось, ставши об'єктом діяльності великої кількості фахівців.

У сучасній практиці макроекономічне прогнозування вбудовано у систему індикативного планування країни, воно сприяє успішному функціонуванню як урядових структур, так великого і середнього бізнесу, в тому числі за рахунок взаємозалежності окремих секторів та взаємоузгодженого перспективного розвитку.

Прогноз у найзагальнішому вигляді можна представити системою аргументованих уявлень про майбутній стан об'єкта, проте такі уявлення мають імовірнісний характер, що вказує на існування різних альтернатив (можливостей) майбутнього стану об'єкта [1]. В цьому аспекті до функцій прогнозу відносять зниження невизначеності під час прийняття рішень.

Крім зазначеної функції прогнозування національної економіки також включають наступні: аналіз соціальних, економічних та науково-технічних процесів та тенденцій у ретроспективі; оцінка дій зазначених тенденцій у майбутньому; виявлення вузлових проблем економічного розвитку у перспективі; моделювання можливих альтернатив розвитку на перспективу; вибір найкращої альтернативи та побудову стратегії економічного розвитку на обраній основі.

Атрибутами прогнозу, по-перше, виступає система логічних суджень, які визначають метод (спосіб) його побудови, по-друге, набір даних для побудувати прогнозу, які є здебільшого взаємозалежними.

Прикладні прогнозно-аналітичні розробки можна умовно класифікувати за такими ознаками: особливості методології прогнозування; тривалість запланованого періоду; масштаби та характер прогнозованого об'єкта.

Відповідно до особливостей використовуваної методології всі прогнози можна поділити як генетичні та нормативні. Генетичні прогнози обумовлені фактором значної інерції розвитку переважної більшості процесів, які мають місце в соціально-економічній сфері. Вони базуються на основі досліджень ключових явищ і процесів в ретроспективі, визначити систему найважливіших взаємозв'язків, які формують основні параметри об'єкта та їх можливі зміни у майбутньому. Нормативні прогнози (цільове прогнозування) орієнтуються на досягнення конкретних цілей протягом прогнозованого періоду та ґрунтуються на гіпотезі керованості розвитку соціально-економічних процесів. У практиці прикладного прогнозування суто генетичний, або нормативний методи не застосовуються. Зазвичай, особливо у комплексному прогнозуванні, використовуються обидва підходи. Їх співвідношення залежить, по-перше, від тривалості прогнозного періоду, і, по-друге, від складу прогнозованих процесів та об'єктів. Так, використання

генетичного підходу є доречним при прогнозуванні демографічних процесів; водночас параметри рівня життя населення можуть прогнозуватися із застосуванням нормативних підходів [2, с. 31].

У ракурсі часових параметрів виділяють надкороткочасні, короткострокові, середньострокові, довгострокові, наддовгострокові, які відрізняються своїм змістом. Загальноприйнятним є той факт, що точність прогнозу залежить від обраного терміну, тобто надкороткочасні та короткострокові прогнози є точнішими за наддовгострокові [1].

За масштабом досліджуваних проблем, характером, широтою і глибиною взаємозв'язків, що охоплюються, у практиці прикладного соціально-економічного прогнозування виділяють часткові та комплексні прогнози. Як правило, часткові прогнози розробляються фахівцями у окремій галузі економіки чи функціонального процесу. Комплексні прогнози є продуктом спільного аналізу та змістовного узгодження результатів значної кількості самостійних елементів, явищ і процесів.

Практична реалізація процедури побудови прогнозу розвитку національної економіки полягає в тому, що на першому етапі розробляються щодо самостійно прогнози розвитку окремих елементів, напрямів та взаємозв'язків соціально-економічного розвитку. Далі в процесі ітеративного узгодження вони інтегруються в цілісний комплексний прогноз. Наприклад, прогноз економічного та соціального розвитку України на 2022-2024 рр. (який став основою бюджету на 2022 р.) базується на макроекономічному аналізі, Державній програмі стимулювання економіки для подолання негативних наслідків коронавірусу та Національній економічній стратегії на період до 2030 р. [3]. Для того, щоб процес узгодження носив змістовний характер, окремі прогнози повинні виходити із заздалегідь узгодженого кола показників, єдиного для всіх розробників, складу вхідних та вихідних (для кожного блоку) параметрів, послідовності ітеративного уточнення результатів.

Іншим важливим принципом прогнозування (особливо комплексного) є принцип адекватності, який зводиться до того, що процесу отримання власне прогнозних показників має передувати процес змістовного кількісного та якісного аналізу розвитку об'єкта в ретроспективі [4]. Метою такого аналізу є відокремлення найбільш суттєвих для розвитку об'єкта параметрів, залежностей, внутрішніх та зовнішніх взаємозв'язків, з'ясування причин можливих коливань та відхилень від головних довготривалих тенденцій тощо, які потім використовуються при розробці та оцінці потенційних прогнозних варіантів

У процесі розроблення прикладних прогнозів обов'язково використовуються принципи системності, альтернативності прогнозування. Системний підхід спрямовано на конструювання єдиної, інтегрованої картини функціонування всього народного господарства з урахуванням змісту кожного суттєвого елемента загальної системи. Під альтернативністю розуміється наявність якісно різних варіантів розвитку економіки країни,

тобто в процесі прогнозно-аналітичних досліджень повинен бути розглянутий спектр потенційно можливих варіантів розвитку, які відрізняються не стільки кількісними показниками, скільки якісними гіпотезами, які лежать в їх основі.

Розробка комплексного соціально-економічного прогнозу передбачає використання широкого арсеналу конкретних методів прогнозування, які умовно об'єднуються у такі групи: 1) методи експертних оцінок (або евристичні методи); 2) методи логічного моделювання; 3) математичні методи; 4) нормативні методи [5, с. 119].

Метод експертних оцінок – це використання результатів опитування фахівців із відповідної галузі. Методи логічного моделювання застосовуються при розробці сценаріїв розвитку, які містять опис логічної послідовності, взаємозв'язку та значущості окремих етапів та подій. Метод аналогій полягає у використанні вже встановлених закономірностей функціонування подібного до прогнозованого об'єкту. Математичний метод є найбільш універсальним методом економічного прогнозування в тому сенсі, що прогноз завжди спирається на теоретичну конструкцію (невідь елементарну), що пояснює взаємозв'язок між прогнозованими змінними та їх еволюцію в часі, та кількісну оцінку цих взаємозв'язків. Нормативні методи використовуються зазвичай при розробці середньострокових та довгострокових прогнозів з метою коригування цілей та нормативів (як за рівнем, так і за термінами досягнення).

Узагальнюючи результати дослідження можемо зазначити, що національна економіка, як об'єкт комплексного прикладного соціально-економічного прогнозування, постає як цілісна система зі своїми закономірностями та особливостями розвитку. Завданням прогнозування є розробка таких методів та підходів, які, з одного боку, відповідали б змісту кожного суттєвого елемента загальної системи, а з іншого – дозволяли сконструювати єдину, інтегровану картину функціонування всього народного господарства. Розв'язання цього завдання забезпечується реалізацією принципів системності та альтернативності та використання широкого арсеналу конкретних методів прогнозування. Макроекономічні прогнози створюють дорожню карту діяльності окремих економічних агентів, що сприяє поступальному розвитку економіки вцілому.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-18790> (дата звернення: 12.04.2023).

2. Кононова І. В. Результати прогнозування показників розвитку національної економіки як підґрунтя для прийняття управлінських рішень. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 5. С. 20-25.

3. Цибух І. «Якось буде» або Як підвищити якість бюджетного планування. *Економічна правда*. 2021.10.12. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/12/10/680576/> (дата звернення: 12.04.2023).

4. Прогнозування соціально-економічних процесів : конспект лекцій / уклад.: О. В. Шебаніна та ін. Миколаїв : МНАУ, 2022. 95 с.

5. Верхоглядова Н. І., Кононова І. В. Вибір драйверів управління розвитком національної економіки на основі прогнозування. *Економічний простір*. 2018. № 135. С. 116-123.

Насонова А.Д. здобувач вищої освіти;
Науковий керівник: **Олійник Т.Г.** к. е. н.,
доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Формування ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства полягає в ідентифікації стратегічних можливостей та ресурсів, які можуть підвищити конкурентоспроможність підприємства в аграрному секторі. Ресурсний потенціал сільськогосподарського підприємства характеризується структурою необхідних та доступних ресурсів, залежно від специфіки виробництва, географічного розташування та інших факторів. Для успішного управління ресурсним потенціалом необхідно розробляти та виконувати ресурсні стратегії, забезпечувати оптимальне співвідношення ресурсів для досягнення поставлених цілей розвитку підприємства [1].

Створення стратегії розвитку для сільськогосподарського підприємства передбачає розробку концепції, яка поєднує цільовий та інтегральний підходи до діяльності. Це дає можливість встановити цілі розвитку, порівняти їх з наявним ресурсним потенціалом підприємства та розробити систему стратегій, яка дозволить досягти поставлених цілей.

При формуванні стратегії розвитку аграрного підприємства важливо враховувати ресурсне забезпечення, яке має визначальний вплив на ефективність сільського господарства та належне використання ресурсів. Ресурсне забезпечення підприємства має велике економічне значення, оскільки залучення і використання власних та залучених ресурсів може призвести до досягнення економічного, соціального, екологічного та інноваційного ефектів [2].

Ресурси, які є важливими для стратегічного потенціалу підприємства можна розділити на п'ять основних видів: